

Прошле седмице у општинском суду у Вестминстеру завршена је последња расправа у екстрадиционом поступку који се у Великој Британији води по захтеву Србије за изручење ратног члана Председништва РБиХ Ејупа Ганића, осумњиченог за злочин над припадницима ЈНА у Добровољачкој улици у Сарајеву 3. маја 1992. године. Суд у Лондону ће своју одлуку саопштити 27. јула, но, како ће на одлуку уложили жалбу једна или друга страна, ваља сачекати и одлуку вишег суда. И, наравно, то не мора нужно бити крај целог поступка, пошто британски министар правде има дискреционо право да, евентуално, укине одлуку о изручењу. Све у свему, можда ћемо сачекати још који месец пре неголи буде јасна Ганићева судбина у Великој Британији.

Бивши тужилац - сведок Ганићеве одбране

Ток расправе која је одржана од 6. до 14. јула показао је да ће се Ганићева одбрана послужити било чиме како би онемогућила да му се уопште суди. Њихов крунски сведок био је Филип Олкок, бивши тужилац Тужилаштва БиХ који је водио истрагу о злочину у Добровољачкој улици. У новој улози сведока, Олкок је рекао да је “на почетку рата у Сарајеву деловало више муслиманских наоружаних група, од Зелених беретки и Патриотске лиге, до територијалне одбране и криминалних група”, те да је “тешко замислити да је над њима постојала јединствена команда”. Такође је оценио да је “немогуће утврдити која је група отворила ватру на војна амбулантна кола, војну болницу и напоскон на колону ЈНА у Добровољачкој улици”. “Ако нису познати нападачи, онда нема ни доказа да их је контролисао Ганић”, утврдио је Олкок.

С друге стране, Олкок је оставио могућност да је Ганић, ипак, контролисао јединице ТО РБиХ, “Зелених беретки” и остале парамилитарце 3. маја 1992. године. Елем, тужилац Џејмс Луис, који је заступао Србију у суду у Вестминстеру, прочитао је Олкоку изјаве команданата муслиманских јединица из тог времена који говоре да слушају Ганићева наређења, имајући у виду да је председник Председништва РБиХ Алија Изетбеговић најпре био одсутан, а потом га је задржала ЈНА. Олкок је признао да се на те изјаве “може гледати као на показатељ да је Ганић имао контролу”, али да “он у истрази коју је водио до таквог закључка није дошао”. А на питање зашто, док је у Тужилаштву БиХ водио истрагу, није саслушао и самог Ганића, Олкок је сасвим равнодушно одговорио како “није проценио да је то потребно”!?

На основу чега је Олкок извео своју “процену”, кога је и како саслушавао, а од кога све није узимао изјаве – остало је непознато. То је тешко објаснити, будући да је Тужилаштво Србије за ратне злочине предочило исказе два заштићена сведока чији садржај није дат на увид јавности, а у којима се терети Ганић. Олкок је потврдио да је, током своје истраге у Сарајеву, разговарао са оба сведока, али је закључио да ниједан није кредибилан. Штавише, једног је описао као “ситног криминалца”, а другог као “недовољно упућеног припадника једне од муслиманских наоружаних група с почетка рата”.

Енигма “ заштићени сведок А ”

Но, ствари нису баш тако једноставне, као што је то “утврдио” Олкок у својој сарајевској “истрази”, јер, ипак, суд у лондонској општини Вестминстер личи на озбиљну правосудну институцију, за разлику од Тужилаштва БиХ. Да није тако, не би се Дамир Арнаут упињао да и сам покуша да оспори кредибилитет барем једног од сведока. Саветник Хариса Силајџића је открио судијама у Вестминстеру да је један од два сведока – под ознаком “А” – наводно пријавио баш Силајџићевим саветницима да је “био уцењиван од припадника МУП-а РС да дâ свој исказ”. Тврдећи да је сам дошао до идентитета сведока “А”, те описујући детаљно начин како је ступио у везу с њим, Арнаут је угрозио идентитет тог сведока, али не и његово сведочење. Јер, сведок “А” се, ипак, није одазвао позиву Ганићеве одбране да потврди Арнаутове наводе у Вестминстеру, а српски тужиоци су истакли да је тај сведок остао при свом исказу. Поврх свега, главни српски тужилац за ратне злочине Владимир Вукчевић је, након расправе у Лондону, оштро реаговао на Арнаутове наводе, тврдећи да је цела ствар са сведоком “А” – сасвим обрнута.

“Ми смо послали лондонском суду изјаве двојице заштићених сведока. Босанска страна је на неки начин дошла до једног од тих сведока, нудила му новац и вршила притисак на њега да би суду презентовали како смо ми тим сведоцима нудили новац. Прво је поменуто да је из Тужилаштва за ратне злочине то учињено, а када им је неко скренуо пажњу да Тужилаштво никада у историји није понудило некоме било какав мито, нити има средства за то – онда су пребацили да су то урадили полицајци Републике Српске. Лутали су око адресе где ће да пласирају ту лаж. Истина је да су они вршили притисак, што је кажњиво. Ту ћемо ствар да испитамо – ко је, када и на који начин вршио притисак на заштићеног сведока, као и ко је открио његов идентитет”, изјавио је Вукчевић.

На крају, пошто их је Арнаут директно прозвао за наводну уцену сведока “А”, из Тима МУП-а РС за истраживање ратних злочина поднели су пријаву Тужилашству БиХ због

вршења притиска на заштићеног сведока и сада ће о тој пријави одлучивати главни тужилац БиХ Милорад Барашин.

О садржају исказа заштићених сведока засад се не зна ништа, сем онога што је Арнаут “открио”. Он је, дакле, установио, баш као и Олкок, да сведок “А” није кредибилан, јер је наводно дао исказ теретећи Ганића како би се некако спасао од оптужби на свој рачун. Но, чак и када би било тако, то не би било ништа ново, имајући у виду праксу која се примењује не само у Хашком трибуналу, већ и у локалном правосуђу у земљама региона, где тзв. сведоци сарадници бивају поштеђени већих казни у замену за указивање на главне кривце. Оно што је, међутим, ново јесте чињеница да Арнаут посредно угрожава заштићеног сведока “А”, а да нико не реагује. Подсећања ради, у Хашком трибуналу је за угрожавање заштићених сведока предвиђена и затворска казна, а у току је посебан процес против лидера радикала Војислава Шешеља, баш због сумњи да је угрозио мере заштите које су добили поједини сведоци. Но, оно што важи за све друге, очигледно засад не важи за Арнаута, сем уколико се Барашин или неки други Олкоков наследник у Тужилаштву БиХ у међувремену не предомисли.

Последни адути Ганићеве одбране

Напокон, Ганићева одбрана покушала је невешто да манипулише и са осталим доказима које је понудило Тужилаштво Србије за ратне злочине. Тако је, на пример, Ганићева одбрана као мањкавост навела да у српском захтеву пише да је “Ганић присуствовао састанку на којем је договорено мирно повлачење колоне ЈНА која је касније нападнута у Добровољачкој улици”. Заменик српског тужиоца Милан Петровић одговорио је, међутим, да тако нешто уопште не стоји у доказном материјалу. “У нашем захтеву не стоји да је Ејуп Ганић присуствовао састанку када је договорено између Алије Изетбеговића и генерала Кукањаца, уз присуство међународних посредника, да колоне ЈНА изађе. То тако не пише у захтеву. Тамо је речено да је Ганић упознат са тим договором”, објаснио је Петровић.

Но, Ганићеве адвокате, заправо, уопште не занима шта пише у поменутом захтеву. Њихов кључни аргумент своди се на тврдњу да Ганић никада није прихватио услове које су договорили Изетбеговић и Кукањац о повлачењу ЈНА кроз Добровољачку улицу, па – како онда закључују – не може да сноси никакву одговорност. Ипак, и тај аргумент је прилично слабашан, имајући у виду и да је тадашњи посредник, генерал УНПРОФОР-а Луис Мекензи, још раније потврдио да је Ганић био и те како упознат са договором Изетбеговић–Кукањац.

Случај Ганић: Сведоци јавни и тајни

Пише: Слободан Дурмановић
среда, 21 јул 2010 10:30

Зато је Ганићевој одбрани највећа нада да суд у Вестминстеру закључи да Ганић у Србији не би имао фер суђење, те да одбије изручење. У њихову корист то је пред судијама “устврдила” и председница Хелсиншког одбора за људска права у Србији Соња Бисерко, наступајући као сведок Ганићеве одбране. Ипак, тешко је поверовати да ће њено сведочење претегнути кад судије буду већале, имајући у виду да су се много снажнији ауторитети од Соње Бисерко претходно у британској јавности изјаснили у прилог кредибилности суда за ратне злочине у Београду. Тим пре што је, у случају Ејупа Ганића, посебно смешно говорити о кредибилности Тужилаштва БиХ за ратне злочине. Јер, и оно је од Велике Британије затражило Ганића, ваљда зато да би га коначно ослободило од било какве истраге. Ако, пак, Ганић заврши у Београду, биће му сасвим довољно што га и тамо чека још један Арнаут, и то Бориша, амбасадор БиХ у Србији, такође кадар Хариса Силајџића. А он је и те како кадар да упозори власти у Београду да буду опрезне како се не би испунила лоша слутња самог Ганића да ће “бити убијен” у притвору београдског суда. Напокон, такву могућност није сугерисала чак ни Соња Бисерко.

(Краћа верзија овог текста објављена је у недељнику *Нови Репортер*, 21.7.2010)